

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Василь ШЕЙКО

_____ (підпис)

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня **магістра**

на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня

**(спеціальність 025 «Музичне мистецтво»,
освітня програма «Хорове диригування»)**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва

Протокол № _____

від _____ 2022 р.

Харків – 2022

Фаховий іспит проводиться з метою виявлення знань та фахових компетентностей вступників, які бажають продовжити навчання в ХДАК для здобуття ступеня магістр з метою удосконалення професійної майстерності у подальшій творчо-виконавській, педагогічній та науковій діяльності в галузі музичного мистецтва, а також роботи в професійних концертних та музично-театральних закладах.

На навчання за ступенем «магістр» приймаються випускники ЗВО III-IV рівнів акредитації з кваліфікацією «бакалавр музичного мистецтва». Вступники повинні мати необхідний рівень професійної майстерності, володіти знаннями, вміннями та навичками з основних спеціальних дисциплін («Хорове диригування», «Хоровий клас», «Методика викладання спеціальних дисциплін», «Постановка голосу», «Читання хорових партитур», «Аранжування», «Хорова література», «Історія хорового мистецтва», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Музична естетика», «Музична психологія» тощо); виявляти обізнаність у галузі теорії та історії музичного, зокрема хорового мистецтва, оперувати професійною термінологією.

Під час випробування вступник повинен виявити:

Знання:

- теорії та історії музики, гармонії, поліфонії, музичної форми, хорознавства;
- процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями певного періоду;
- жанрово-стильових особливостей творів національних та зарубіжних композиторів різноманітних шкіл та художніх напрямків;
- творів сучасної хорової літератури полі стилістичного напрямку, а також складної музичної мови та фактури;
- принципів, методів, форм та засобів роботи над хоровою партитурою;
- принципів створення та реалізації виконавської інтерпретації у професійній діяльності диригента-хормейстера;
- найважливіших напрямків розробки актуальних проблем диригування в сучасній науковій літературі;
- основних закономірностей й сучасних досягнень з теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- методики викладання курсу «Диригування» в учбових закладах;
- технології виконання хорових творів засобами мануальної техніки більш складних за стилем.

Уміння:

- обґрунтовано висловлювати особисту думку з питань теорії та історії вітчизняної і світової музичної культури;
- орієнтуватися в літературі з теорії, методики та практики викладання курсу «Диригування» та «Методика викладання спеціальних дисциплін»;
- вільно користуватися диригентським жестом в процесі роботи над хоровим твором;
- працювати над подальшим вдосконаленням виконавської майстерності;
- диригувати творами поліфонічного складу фактури;
- робити загальний, музично-теоретичний аналіз хорової партитури, побудову музичної форми твору з детальним розглядом музично-тематичного матеріалу і фактурного викладу;
- оволодіти умінням інтонаційно-стильового аналізу сучасних хорових творів різних стилів і жанрів та використати цей аналіз в виконавській інтерпретації;
- розробляти виконавський план твору і визначати конкретні засоби для його практичного втілення;
- обґрунтувати диригентсько-виконавську трактовку, характеристику засобів виразності (темпоритму, динаміки, фразування, характеру звуковедення, штрихів, акцентів, фермат, цезури, паузи, rubato, тембрових особливостей, агогіки, визначенню часткових та загальних динамічних змістовних кульмінацій);
- виявляти диригентсько-виконавські труднощі та шляхи їх подолання;
- інтерпретувати художні образи у виконавській і педагогічній діяльності;
- інтерпретувати композиційну роботу з хоровим колективом та виконувати диригентські обов'язки;
- встановлювати контакт із виконавцями в процесі репетиційної та концертної роботи;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення художньої концепції твору, вільно і впевнено репрезентувати власну виконавську інтерпретацію.

Наявність навичок:

- вільного володіння диригентською технікою та виконавськими засобами виразності;
- слухового, метро-ритмічного й емоційного самоконтролю під час концертного виступу;
- диригентської майстерності та здатність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

– «**Виконавська майстерність**» - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії на електронну адресу pr1-kom@ic.ac.kharkov.ua;

– «**Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури**» – оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент – усне опитування, співбесіда). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – «**Виконавська майстерність**» – передбачає виконання випускником програми напам'ять, яка за ступенем складності відповідає випускній програмі освітнього ступеня «бакалавр» (програма з диригування).

Під час творчого конкурсу вступник має продемонструвати:

- високий рівень технічної майстерності, професійне володіння комплексом прийомів і засобів виконавської виразності;
- художньо-переконливу інтерпретацію хорових творів, що відповідає жанрово-стильовим ознакам;
- артистизм, високий художньо-емоційний рівень виконання творів.

Вимоги до програми з фаху:

- диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір а саррелла та один із супроводом);
- виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо);
- виконання на фортепіано 1 твору класичного або сучасного репертуару (поліфонія, велика форма та п'єса або етюд).

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів, а також якісним за звуковими й візуальними параметрами; в кадр має бути вміщений виконавець повністю в анфас; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

Другий елемент творчого конкурсу – «**Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури**» – передбачає перевірку знань з теорії та історії музичної культури. Абітурієнт повинен продемонструвати:

- ґрунтовні знання у галузі теоретичного та історичного музикознавства;
- практичні знання специфіки музично-виконавської діяльності, вміння;
- розкрити логіку та побудову композиційно-драматургічного змісту музичного твору;
- знання найважливіших етапів історико-культурної динаміки світового та українського музичного мистецтва;
- знання творчого доробку видатних вітчизняних та європейських композиторів, які репрезентують етапи розвитку світового музичного мистецтва;
- вміння орієнтуватися у музикознавчій та музично-критичній літературі з актуальних проблем сучасного мистецтвознавства.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елемента творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за **200-бальною** шкалою оцінювання. Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

Структура оцінки за проходження творчого конкурсу

№	Основні елементи творчого конкурсу	Кількість балів
1	Виконавська майстерність	51-100
2	Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури	51-100
Максимальна кількість балів		200

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2022 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»
для здобуття ступеня магістр**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Має серйозні вади голосового апарату. Відсутні музичні здібності.</p>
	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками, знаннями з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», голосовим апаратом. Відсутні музичні здібності.</p>
	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє диригентськими навичками на початковому рівні. Має фрагментарні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Майже відсутні музичні та вокальні здібності.</p>
2. Середній 124 – 149 балів	<p>Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт виявив дуже слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>

	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
<p>3. Достатній 150 – 175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті та з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті або з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, виявляє добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані на інструменті та з диригування, відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє основні практичні навички та добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з</p>

	«Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образ. На високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані на інструменті та з диригування, повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат. На дуже високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідич Г. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. Кіровоград, 2005. 226с.
2. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
3. Історія української музики. В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл. Та етнгр. ім. М.Т. Рильського : Ред кол. М. Горійчук, О. Костюк, Т. Булат і ін. К. : Наук. думка, 1989-2004. ТТ. 1-5 : Т1. (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). К., 1989. 447 с. ; Т 2 (друга половина ХІХ ст.). К., 1989. 460 с. ; Т 3 (кінець ХІХ– поч ХХ ст.). К., 1990. 423 с. ; Т.4 (1917–1941) К., 1992. 615 с. ; Т5. (1941–1960). К., 2004. 521 с.
4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина І. Діатоніка. Вінниця : Нова книга, 2007.164 с.
5. Лемішко М. Гармонія. Частина ІІ. Хроматика. Вінниця : Нова книга, 2016. 216 с.
6. Муха А.І. Композитори України та української діаспори: довідник. К. : Муз. Україна, 2004. 352 с.

7. Олексюк О. М. Музична педагогіка. Навч. посібник. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
8. Ольховський А. Нарис з історії української музики: наук. видання / Підг. до друку, ред., вст. ст. та коментарі Л.П. Корній. К. : Муз. Україна, 2003. 512 с.
9. Очеретовська Н., Цицалюк Н., Черемський К. Український словник музичних термінів. Харків : Вид-во «Атос», 2008. 178 с.
10. Павлишин С. Музика двадцятого століття : навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
11. Супрун-Яременко Н.О. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця : Нова Книга, 2014. 512 с.
12. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю. К. : Заповіт, 1998. 368с.